

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Мария Анастасова Семерджиева, дм
Декан на Факултет по общественно здраве при Медицински университет-
Пловдив

ОТНОСНО: Конкурс за заемане на академичната длъжност „Доцент“ в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве по научна специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“, обявен за нуждите на Факултет по общественно здраве и здравни грижи при университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – гр. Бургас в ДВ, бр. 87 от 192.12.2021г.

Единствен кандидат в конкурса е Варвара Андонова Панчева, главен асистент във Факултета по общественно здраве и здравни грижи при университет „Проф. д-р Асен Златаров“ гр. Бургас.

I. Анализ на кариерния профил на кандидата.

Варвара Андонова Панчева придобива през 1985 г. специалност „Медицинска сестра“ в ИПЗКССО – гр. Бургас. През 2003 г. получава бакалавърска степен по „Стопанско управление“ със специализация „Здравен мениджмънт“ в университет „Проф. д-р Асен Златаров“. По-късно завършва в същия университет две магистратури: „Здравен мениджмънт“ (2009 г.) и „Управление на здравните грижи“ (2011 г.). През 2019 г. защитава ОНС „Доктор“ по научна специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“ във ФОЗ при МУ-София.

Своят професионален път започва през 1985 г. като медицинска сестра. От 1994 г. е назначена за преподавател в Медицински колеж гр. Бургас. През 2012 г. става асистент към катедра „Здравни и социални грижи“, а 2020 г. главен асистент в катедра „Рехабилитационна и морска медицина“ във ФОЗЗГ при университет „Проф. д-р А. Златаров“ гр. Бургас.

Варвара Панчева е с почти 20 години практика като университетски преподавател и научен изследовател в областта на здравните грижи,

социалнозначимите заболявания, промоция на здравето, обучение и повишаване здравната култура на пациентите и техните близки. Освен това има десетгодишен опит в областта на управлението като заместник-директор на Медицински колеж в гр. Бургас, старша медицинска сестра в ДКЦ Ел Масри ООД гр. Бургас и главна медицинска сестра на МЦ Надежда 1 ООД, гр. Черноморец.

В стремежа си да надгражда непрекъснато своите познания участва в различни национални обучителни курсове - методология на научното изследване; разработване на учебно съдържание, планове и програми, обвързани със системата за натрупване и трансфер на кредити; иновационни образователни технологии и дистанционно обучение; развитие на електронни форми на дистанционно обучение и др.

Гл. асистент Панчева е научен секретар на ОС на ФОЗЗГ, на ФС на ФОЗЗГ и на катедра „Рехабилитационна и морска медицина“ в Университет „Проф. д-р А. Златаров“ гр. Бургас.

Владее руски (ниво В1/В2) и немски (ниво А1) език.

II. Общо описание на представените материали по конкурса

Представените от кандидата материали по конкурса предоставят в пълен обем необходимата информация за извършване на количествена и качествена оценка на цялостното академично развитие. Предоставена е подробна и прегледно организирана документация под формата на справки, списъци и доказателствен материал. За рецензиране са представени общо 34 научни трудове: 29 публикации, 2 монографии и 3 учебника и учебни помагала. На рецензия подлежат общо 31. Не се рецензират три публикации във връзка с дисертационния труд.

1. Оценка на научните трудове на кандидата за цялостното академично развитие

Научната продукция на В. Панчева покрива и многократно надхвърля минималните национални изисквания и тези на Университет „Проф. д-р А. Златаров“ Бургас за АД „Доцент“ (таблица 1).

Таблица 1. Минимални изисквани точки по групи показатели за АД „Доцент“

Показатели	Правилник на университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – гр. Бургас	Варвара Панчева
Показател А	50	50
Показател Б	-	-
Показател В	100	100
(В) 3. Хабилитационен труд – монография	-	100
Показател Г	220	542,5
(Г) 5. Публикувана монография, която не е представена като основен хабилитационен труд	-	100
(Г) 8. Публикации и доклади, в нереферирани списания с научно рецензиране	-	442,5
Показател Д	60	215
(Д) 11 Цитирания в монографии и колективни трудове с научно рецензиране	-	130
(Д) 12 Цитирания или рецензии в нереферирани научни издания с научно рецензиране	-	85
Показател Е	20	102,8
(Е) 16 Участие в национални научни и образователни проекти	-	60
(Е) 21 Учебни пособия	-	12,8
(Е) 22 Обучение на стажанти, специализанти и докторанти	-	30

Публикационната активност на кандидата е разпределена равномерно през годините, което е доказателство за системност и постоянство в изследователската дейност и е израз на възходящо научно развитие.

Научноизследователската дейност на В. Панчева може да бъде систематизирана в четири основни направления:

1. Промоция на здравето и профилактика на заболяванията - превенция на социалнозначими заболявания и профилактика на усложненията им, повишаване на здравната култура и здравните знания на пациентите и техните близки

- Предложени са насоки за изготвяне на Програма за превенция на диабета във връзка с липсваща на този етап Национална програма.
- Изработена е програма за обучение на пациенти с диабет тип 2, която е с възможности за адаптиране към нуждите на пациенти с други хронични заболявания.
- Изследвана е ролята на пациентските организации и възможностите за тяхното участие в мултидисциплинарен екип за прилагане на иновативни подходи в превенцията и профилактиката и полагането на интегрирани грижи.
- Споделен е опита за превенция на затлъстяването чрез здравно образование и възпитание на ученици от трети до пети клас в бургаските училища.
- Предложен е комплекс от рехабилитационни мероприятия за превенция и профилактика на усложненията и подобряване качеството на живот на пациентите със захарен диабет.
- Предложени са профилактични мероприятия и интервенции за регулиране на наднорменото телесно тегло и затлъстяването.
- Проучена е информираността на диабетичите за въздействието на физическата активност върху контрола на заболяването, както и на тяхната двигателна култура и навици, в резултат на което е разработен кинезитерапевтичен комплекс за намаляване на риска от хиподинамията.
- Изследвана е информираността на пациентите с диабет относно рисковите фактори за развитие на диабетни усложнения. Направен е сравнителен анализ на резултатите преди и след проведено обучение за повишаване на здравната им грамотност. Ползата от проведеното изследване се изразява в повишаване здравната култура, личната мотивация и отговорност за собственото здраве на пациентите.

- Предложен е пакет с практико-приложни насоки за управление на дейностите по превенция и контрол на ВБИ, предназначен за ръководните медицински сестри, след проучване организацията на дейностите по контрола и превенцията на ВБИ на ЛЗ в България и анализ на утвърдените национални и международни стандарти.
- Споделен е положителен опит в областта на рехабилитацията и грижите за пациентка с латерална амиотрофична склероза - обслужване специфичните нужди за пациент с редки заболявания за увеличаване преживяемостта; използване на ресурса от остатъчно здраве за изпълнението на ДЕЖ и подобряване качеството на живот.
- Изработен е алгоритъм на процедурите, съчетаващи кинезитерапия, лечебен масаж, естествени физикални фактори, качествени сестрински грижи и превенция на остеопорозата.

2. Интегрирани медико–социални грижи за хора с хронични заболявания

- Изработен и предложен е инструментариум за изследване на медикосоциалните проблеми при пациентите с хронични заболявания.
- Направени са предложения за промяна на модела на грижи за пациентите с диабет в доболничната помощ, въз основа на анализ на тяхната организация, с възможност за адаптирането му и за други социалнозначими заболявания.
- Изведен е модел за прилагане на интегрирани грижи за пациенти с диабет, с възможност за адаптирането му и за други хронични социалнозначими заболявания.
- Анализирани са мястото и ролята на Регионално сдружение с нестопанска цел „Диабетни грижи“ гр. Бургас в мултидисциплинарния екип за диабетни грижи, вследствие на което са изведени някои практико–приложни аспекти при медико-социалната превенция на диабета и неговите усложнения.
- Предложен е комплексен подход при лечението и профилактиката на диабетна полиневропатия, съчетаващ висококачествени сестрински

грижи със средствата на физикалната медицина (в т.ч. таласотерапията).

3. Качество на здравните и на сестринските грижи

- Изработен и предложен е инструментариум за повишаване качеството и безопасността на здравните грижи с акцент върху сестринските грижи в болничната помощ.
- Популяризиране на опита от използването на комплексни мултидисциплинарни подходи в грижите за повишаване на здравното благополучие и повишаване качеството на живот на пациенти с редки, хронични и социалнозначими заболявания.
- Въведени са нови подходи, методи и средства чрез използване на естествени физикални фактори за оптимизиране качеството на здравните грижи за профилактика при диабетна полиневропатия - разработване на пакет от практико-приложни насоки, предназначен за болните и техните близки; разширяване на методиката за прилагането на физикални методи за профилактика при ДПН.
- Предложен е усъвършенстван модел на здравни грижи за пациенти със захарен диабет.
- Въведен е персонализиран подход на здравните грижи като част от рехабилитационна програма за подобряване качеството на живота и удължаване срока на преживяемостта за дете с увреждане, страдащо от рядкото заболяване синдром на Леш – Нихан.

4. Качество на медицинското образование и на професионалната подготовка на специалистите по здравни грижи;

- Разработен е цялостен теоретико–практически модел за обучение на студенти и стажанти по здравни грижи с акценти върху: иновациите в организацията на учебния процес; формиране и прилагане на научноизследователски подход в обучението и при работа в мултидисциплинарен екип.
- Направен е анализ на състоянието и динамиката на някои съществени признаци, касаещи качеството на обучението и подготовката за

професионална реализация на стажант–медицински сестри от Университет „Проф.д-р А.Златаров“ Бургас.

- Анализирано е състоянието и тенденциите на взаимовръзката „професионално обучение - професионална реализация“ на специалистите по здравни грижи.
- Проучена е значимостта на професионалната ориентация и мотивация като основополагащи фактори за качествено професионално обучение и формиране с оглед на пълноценната професионална реализация.
- Изследвана е подготовката, опита и компетентността на професионалистите по здравни грижи от лечебните заведения в гр. Бургас за оказване на първа/спешна помощ, както и на необходимостта от повишаване на професионалните им знания и умения във връзка с обгрижването на пациенти с изгаряния.

2.Оценка на монографичните трудове

Кандидатът представя за рецензиране две монографии.

Изключително интересна и с голяма практико-приложна значимост е монографията „Повишаване на здравното благополучие при пациенти със захарен диабет“. Направено е задълбочено изследване на световния практически опит, като е проследено развитието и съвременните тенденции в организацията на здравните грижи при пациенти с диабет . Представени са собствени проучвания за качеството на предлаганите у нас здравни грижи при захарен диабет. Предложен е нов подход и е проектиран модел с възможности за прилагане на комплексни и всеобхватни интегрирани грижи за постигане на по–добро качество на живот и повишаване удовлетвореността на пациентите със захарен диабет. Разработен и предложен е практико–приложен инструментариум, който включва програма за контрол на диабет; обучаваща програма за пациенти със ЗД и методически насоки за планиране, контрол и оценка на сестринските грижи за пациенти с диабет.

Втората монография „Насоки за усъвършенстване на болничните сестрински грижи“ е израз на комбинацията от дългогодишния опит на кандидата като научен изследовател и практическия ѝ опит в системата на

здравеопазването.

Представена е концепция за качество на здравните грижи, основни методи и инструментариум в сестринската практика. Изведени са нерешени проблеми в законово–нормативната уредба, касаещи организацията и управлението на сестринските грижи в болничната помощ. Дават се конкретни насоки за прилагането на иновативни методи, средства и подходи за усъвършенстване системата на организация на сестринските грижи за подобряване на тяхното качество.

3. Отражение (цитирание) на публикациите на кандидата

Положителните цитирания са 30, като интересът към научните трудове на кандидата е предимно от български изследователи.

4. Проектна дейност

В. Панчева участва в реализацията на 4 проекта по ОП „Развитие на човешките ресурси“ МОН и 10 вътреуниверситетски проекти.

Тя е реализирала 21 участия с доклади в научни форуми от национален и международен характер.

III. Комплексна, качествена оценка на учебно-методическата и преподавателската дейност

В. Панчева има повече от 25 години преподавателски стаж. Тя е водещ лектор на 7 учебни дисциплини и участва във воденето на упражнения на общо 9 дисциплини. Участва в обучението на студенти от ФОЗЗГ, Медицински колеж и Колеж по туризъм, като преподава в една магистърска програма, четири бакалавърски и 4 професионален бакалавър. Участва активно в обучението на стажанти и СДО във ФОЗЗГ и в изготвянето на над 20 учебни програми за различни ОКС и специалности. Осъществява научно–методическа помощ на студенти участващи в научни форуми. Поканена е като гост–лектор в СУ „Иван Вазов“ Бургас на ученици от специализирана паралелка „Извършване на термални процедури в балнеологични и други възстановителни центрове“ в две последователни учебни години (2010/2020 и 2020/2021). Участва в провеждането на обучение по здравни грижи и долекарска помощ, в СПА академия Приморец.

Има висока аудиторна заетост - 539 часа средно за последните три учебни години, което надхвърля значително нормативните изисквания.

IV.Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки към научната и педагогическата дейност на кандидата.

V.Обща оценка за съответствието на кандидата спрямо задължителните условия и задължителните количествени критерии и наукометрични показатели

Обемът и качеството на представената научна продукция отговаря напълно на изискванията за заемане на академична длъжност „Доцент” според Правилника за устройството и дейността на Университет „Проф. д-р А.Златаров“, Закона за развитие на академичния състав на Р. България и Правилника за неговото приложение. Научната продукция на Варвара Панчева има безспорни приноси за опазването на общественото и индивидуално здраве.

VI.Заключение

Варвара Панчева е изграден и авторитетен специалист с широк спектър от професионални и научни интереси, както и богат преподавателски опит. Научноизследователската ѝ дейност е насочена към актуални медикосоциални проблеми. Научните ѝ трудове съдържат ценни теоретични, методични и научно-приложни приноси. Въз основа на всичко изложено по-горе убедено давам своя положителен вот и предлагам на почитаемото Научно жури да присъди на Варвара Панчева академичната длъжност „Доцент” по научна специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията”.

22.02.2022 г.

гр. Пловдив

.....
/проф. д-р М. Семерджиева, дм/